

Kunta- ja aluehallinto-osasto
Vesa Lappalainen ja Ville Salonen

10.2.2022

Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot vuonna 2021

Tässä muistiossa kuvataan Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien talouden kehitystä helmikuun alussa julkistettujen vuoden 2021 tilinpäätösarvotietojen perusteella. Kyseessä ovat ulkoiset laskelmat eli sisäiset erät on eliminoitu ja liikelaitokset yhdistetty rivi riviltä. Asukaskohtaisissa luvuissa käytetään viimeisintä virallista eli 31.12.2020 väkilukua.

Tietoja tarkasteltaessa on otettava huomioon, että yli 20 kuntaa ja yli 10 kuntayhtymää ei raportoinut tietojaan Valtiokonttorille. Puuttuvat kunnat ja kuntayhtymät on otettu laskelmissa huomioon vuoden 2020 tilinpäätösten mukaisesti. Tiedoissa on havaittavissa myös muita puutteita ja epävarmuustekijöitä, joten niihin tulee suhtautua aiempaa varauksellisemmin.

Yhteenveto

- **Manner-Suomen kuntien** vuosikate heikkeni noin 490 miljoonalla eurolla noin 3,58 mrd. euroon (n. 650 euroa/asukas).
- Vuosikate ylitti varsin selvästi poistotason ja myös nettoinvestoinnit.
- Kuntien toimintakate heikkeni 4,2 %. Toimintakatteen sisällä toimintakulut kasvoivat noin 6,1 ja –tuotot 11,0 prosenttia.
- Kuntien tilikauden tulos oli selvästi positiivinen (noin 1,31 mrd. euroa)
- Kunnilla oli taseessa kertynyttä ylijäämää noin 13,67 mrd. euroa
- Kuntien lainakanta kasvoi noin 0,011 mrd. eurolla noin 19,14 mrd. euroon (3 478 euroa/asukas)
- 13 kunnassa oli negatiivinen vuosikate (2 kuntaa vuonna 2020). Negatiivisten vuosikatteiden yhteenlaskettu määrä oli noin 10,3 milj. euroa.

- **Kuntayhtymien** vuosikate oli noin 0,82 mrd. euroa ja parani n. 200 milj. eurolla edellisvuodesta. Vuosikate riitti kattamaan poistot, mutta ei nettoinvestointeja.
- Tilikauden tulos oli n. 150 milj. euroa positiivinen.
- Toimintakate parani edellisvuodesta peräti 22 % etenkin toimintatuottojen vahvasta kasvusta (7,1 %) johtuen. Kasvusta pääosa muodostui myyntituotoista.
- Nettoinvestoinnit laskivat edellisvuodesta 292 milj. euroa ollen n. 1,09 mrd. euroa.
- Lainakanta kasvoi kuitenkin n. 660 milj. eurolla yhteensä 6,17 mrd. euroon.
- Taseen kertynyttä alijäämää arvioidaan olevan 26 kuntayhtymällä yhteensä 134 milj. euroa. Edellisvuonna alijäämäisiä kuntayhtymiä oli 21 ja alijäämää yht. n. 185 milj. euroa.

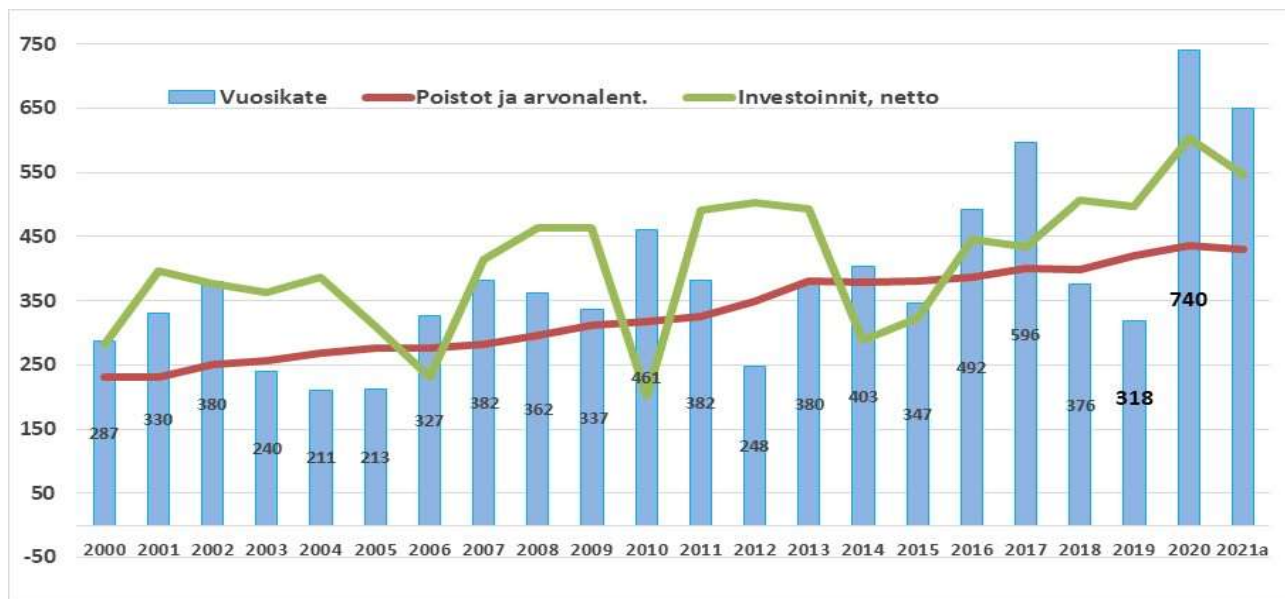
Manner-Suomen kunnat – tulorahoituksen riittävyys edellisvuoden tapaan vahva vuosikatteen heikkenemisestä huolimatta

Tilinpäätösarvioiden perusteella kuntien vuosikate heikkeni hieman vajaat 0,5 mrd. euroa vuodesta 2020, jolloin vuosikate oli poikkeuksellisen vahva kuntasektorille kohdennetusta koronatukipaketista johtuen. Vaikka koronaepidemiaan liittyvien valtionosuuksien korotusten määrä väheni n. 1,2 mrd. euroa, verotulojen merkittävä kasvu piti vuosikatteen edellisvuoden tapaan varsin vahvana. Toimintakate kuitenkin heikkeni, koska toimintakuluissa oli selvää kasvua. Kuntien tilikauden tulos oli kuitenkin selvästi positiivinen 1,31 mrd. euroa. Tilikausi oli negatiivinen 67 kunnassa, kun vuonna 2020 tulos oli negatiivinen 32 kunnassa (230 vuonna 2019). Näin kuntien taseen kertynyt ylijäämä kasvoi 13,67 mrd. euroon. 16 kunnalla oli taseessa kertynyttä alijäämää, alijäämäisten kuntien määrä laski noin kymmenellä vuodesta 2020.

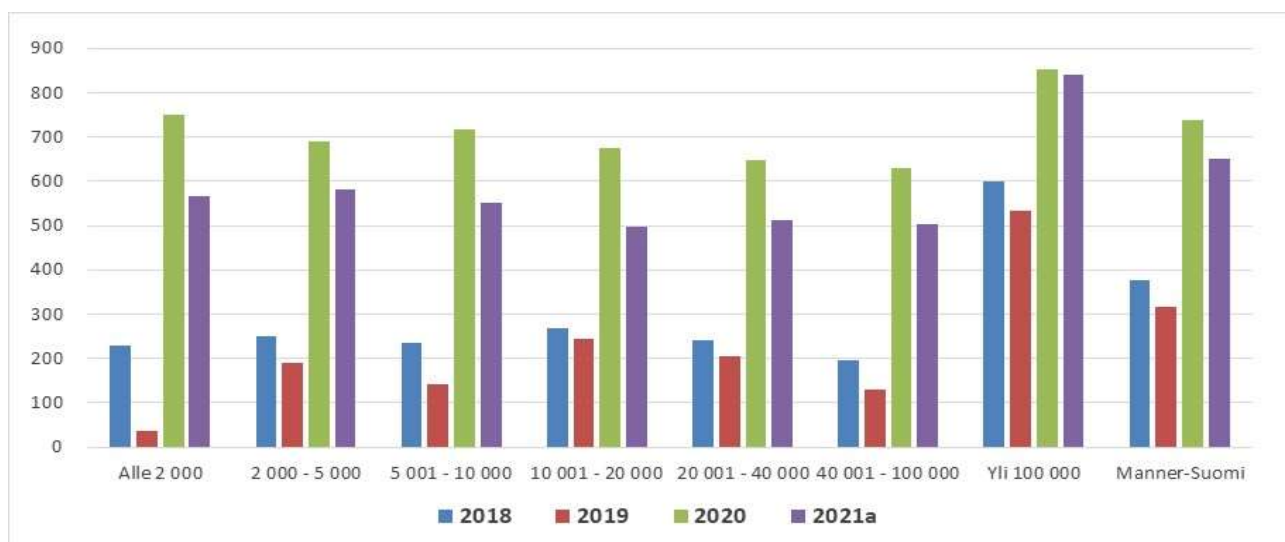
	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TPa 2021	Muutos mrd. € 2020-2021	Muutos % 2020-2021
Toimintatuotot, sis. valm. omaan käyt.	7,81	7,55	7,21	8,00	0,79	11,0
Toimintakulut	36,91	37,90	38,43	40,76	2,33	6,1
Toimintakate	-29,10	-30,36	-31,22	-32,52	-1,30	4,2
Verotulot	22,32	22,91	23,83	25,41	1,58	6,7
Käyttötal. valtionosuudet	8,46	8,64	11,01	10,13	-0,88	-8,0
Verorahoitus yht.	30,78	31,55	34,83	35,54	0,71	2,0
Rahoituserät, netto	0,39	0,55	0,46	0,57	0,11	23,1
Vuosikate	2,07	1,75	4,07	3,58	-0,49	
Poistot ja arvonalentumiset	2,19	2,31	2,40	2,37	-0,03	-1,1
Vuosikate - poistot	-0,13	-0,56	1,68	1,21	-0,47	
Nettoinvestoinnit	-2,78	-2,73	-3,32	-3,01	-0,31	-9,4
Vuosikate - nettoinvestoinnit	-0,72	-0,99	0,75	0,57	-0,18	
Lainakanta	16,73	18,42	19,03	19,14	0,11	0,6
Rahavarat	4,88	5,06	6,45	6,46	0,01	0,1
Veroprosentti, painotettu	19,87	19,90	19,96	20,02		+0,06 %-yks.

Vuosikate oli viime vuoden tapaan selvästi yli poistotason ja myös nettoinvestointien. Kuntien nettoinvestoinneissa ja poistotasoissa ei koko maan tasolla tapahtunut suurta muutosta. Vuosikatteen heikkenemistä selittää toimintakatteen suurehko kasvu verrattuna verorahoituksen kasvuun.

Valtionosuudet vähenivät 8,0 prosenttia johtuen pääasiassa siitä, että valtion vuonna 2020 myöntämät noin 1,5 mrd. euron koronatuet jäivät pois. Verotulot kasvoivat lähes 7,0 prosenttia. Verohallinnon tilitystietojen perusteella kunnallisveron tuotto kasvoi 2,4 prosenttia, yhteisövero peräti 45,5 prosenttia (kunnilla 10 prosenttiyksikön korotus) ja kiinteistöveron tuotto kasvoi myös selvästi (12,9 %). Kuntien kiinteistöverotulot kasvoivat, sillä noin 200 miljoonaa euroa vuoden 2020 kiinteistöverotuloista siirtyi tilittäväksi vasta vuonna 2021, koska kiinteistöverotuksessa siirryttiin ns. joustavaan valmistumiseen ja uuteen tietojärjestelmään.

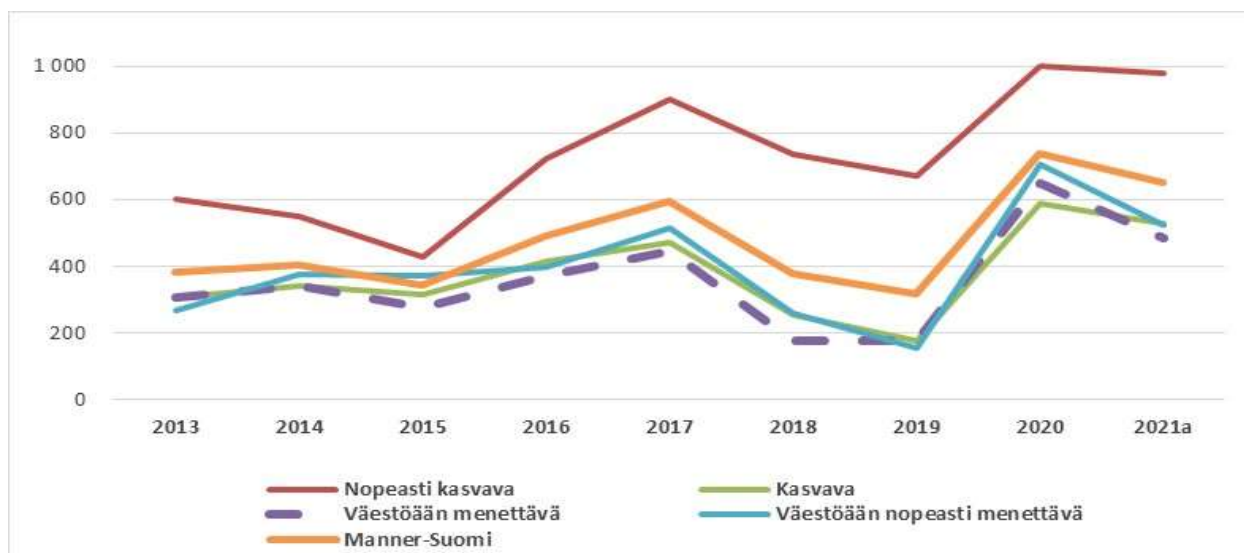

Vuosikate heikkeni kaikissa kuntakokoryhmissä (ao. kuvio), kun se oli parantunut kaikissa ryhmissä vuonna 2020. Kaikissa ryhmissä vuosikate ylitti vielä poistotason. Alin vuosikate oli 10 001 – 20 000 asukkaan ryhmässä. Tässäkin ryhmässä vuosikate oli noin 498 euroa/asukas ja vuosikate kattoi poistoista noin 130 prosenttia. Kuntakokoryhmien väliset erot vuosikatteen määrässä (euroa/asukas) muuttuivat varsin tasaisesti edellisvuoteen verrattuna ja kehityslinja oli varsin saman laatuinen.

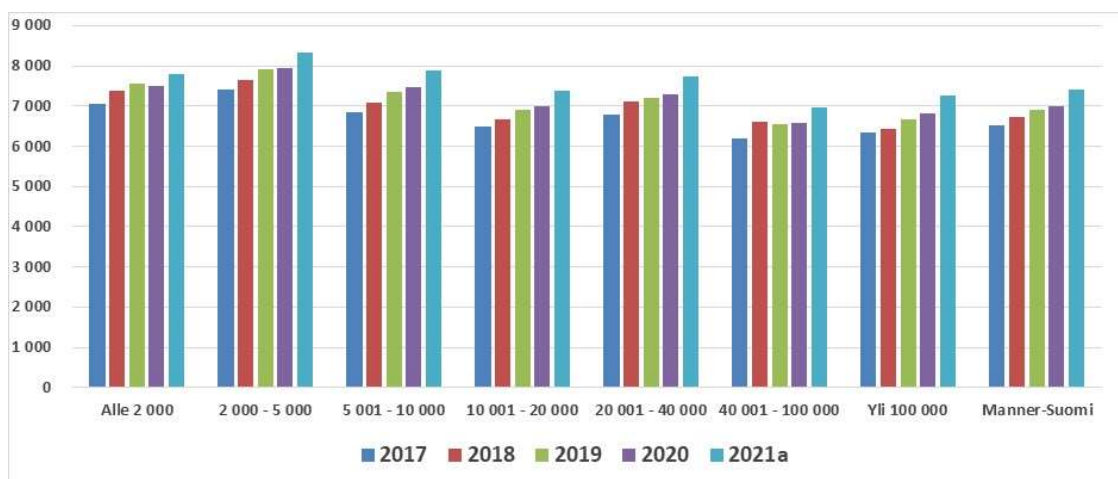

Pitemmällä aikavälillä tarkastellessa suuret, yli 100 000 asukkaan kunnat säilyttävät oman paikkansa parhaimpana ryhmänä vuosikatteella tarkastellen.

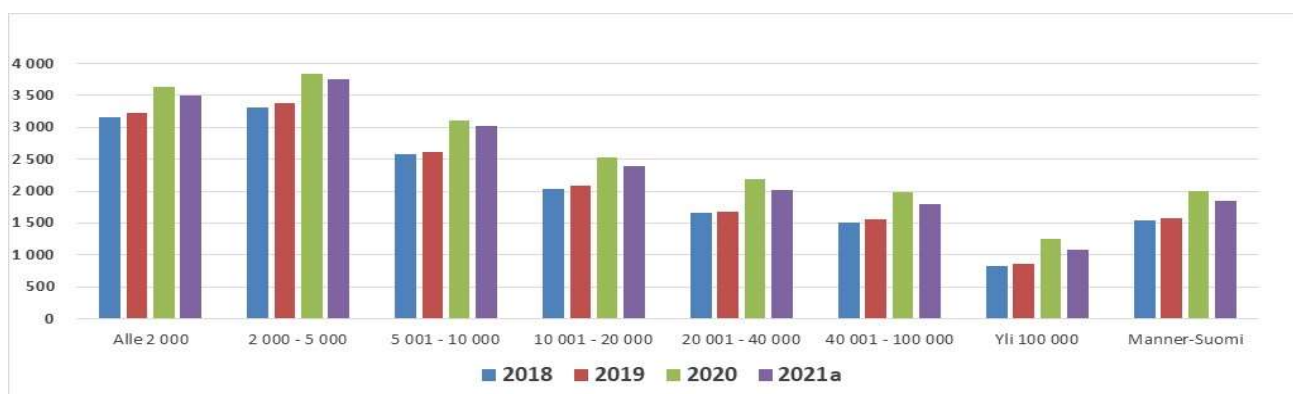
Kun tarkastellaan vuosikatteen kehitystä kunnittaisen väestökehityksen mukaisesti, on havaittavissa varsin selkeä samansuuntainen muutos kaikissa ryhmissä viime vuoden aikana. Nopeasti kasvavissa kunnissa vuosikate on riittänyt viime vuosina poistojen kattamiseen samalla kun muut kuntaryhmät ovat jääneet selkeästi alle sen. Vuosi 2020 on poikkeus tässäkin asiassa ja sama linja jatkui vielä vuonna 2021.

Toimintakate heikkeni 4,2 % ja verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet) kasvoi 2,0 % vuodesta 2020. Toimintakatteen vuoteen 2020 suurempaa heikentymistä selittävät toimintakulujen suuri kasvu. Kuntien toimintakulut (ao. kuvio, €/as) kasvoivat vuonna 2021 noin 6,1 prosenttia ja kasvua oli kaikissa kuntaryhmissä. Suurinta kasvu oli yli 100 000 asukkaan ryhmässä (6,9 %) viime vuoden tavoin. Pienintä kasvu oli alle 2 000 asukkaan kuntakokoryhmässä.

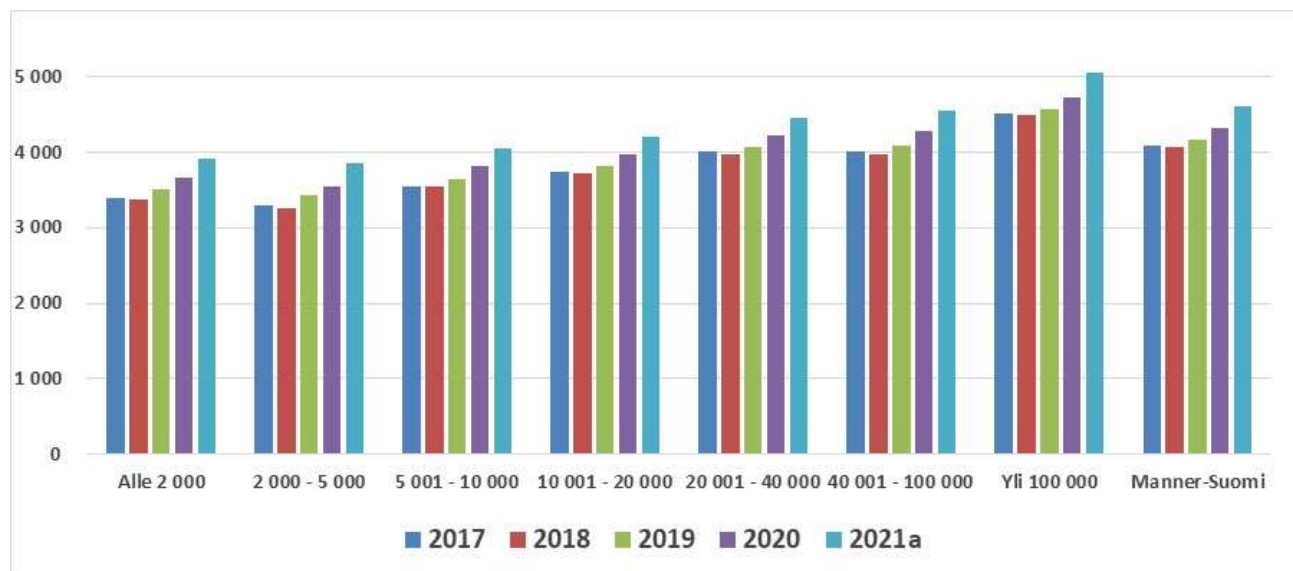

Vastaavasti valtionosuudet (ao. kuvio, €/as) vähenivät kaikissa kuntakokoryhmissä ja prosentuaalisesti enemmän suurimmissa kuntakokoryhmissä. Yli 100 000 asukkaan ryhmässä vähennys oli lähes 15 prosenttia.

Eniten valtionosuudet vähenivät yli 100 000 asukkaan kuntakokoryhmässä (lähes 15 prosenttia ja 2 001 – 5 000 asukkaan ryhmässä vähennys oli pienintä 2,5 prosenttia.

Verotulot (ao. kuvio, €/as) kehittivät myönteisesti kaikissa kuntakokoryhmissä. Parhaimmat kasvuprosentit olivat alle 2 000 asukkaan ja 2 000 – 5 000 asukkaan kokoryhmissä ja heikoimmat 20 001 – 40 000 asukkaan ryhmässä. Tässäkin kasvu oli kuitenkin yli 5 prosenttia.

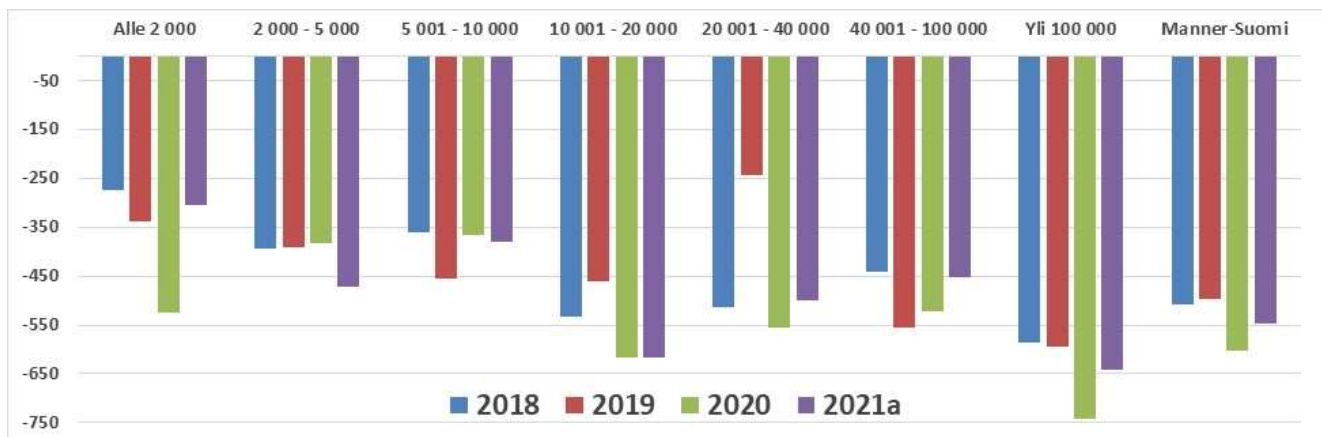

Verorahoitus (verotulot + valtionosuudet) kasvoi vain kaksi prosenttia edellisvuodesta eli noin 710 miljoonaa euroa (35,54 mrd. euroa vuonna 2021). Valtionosuudet vähenivät noin 880 miljoonaa euroa viime vuonna ja verotulot kasvoivat noin 1,6 mrd. euroa. Kuntien verotulot olivat noin 25,408 mrd. euroa vuonna 2021 ja käyttötalouden valtionosuuksien olivat noin 10,127 mrd. euroa.

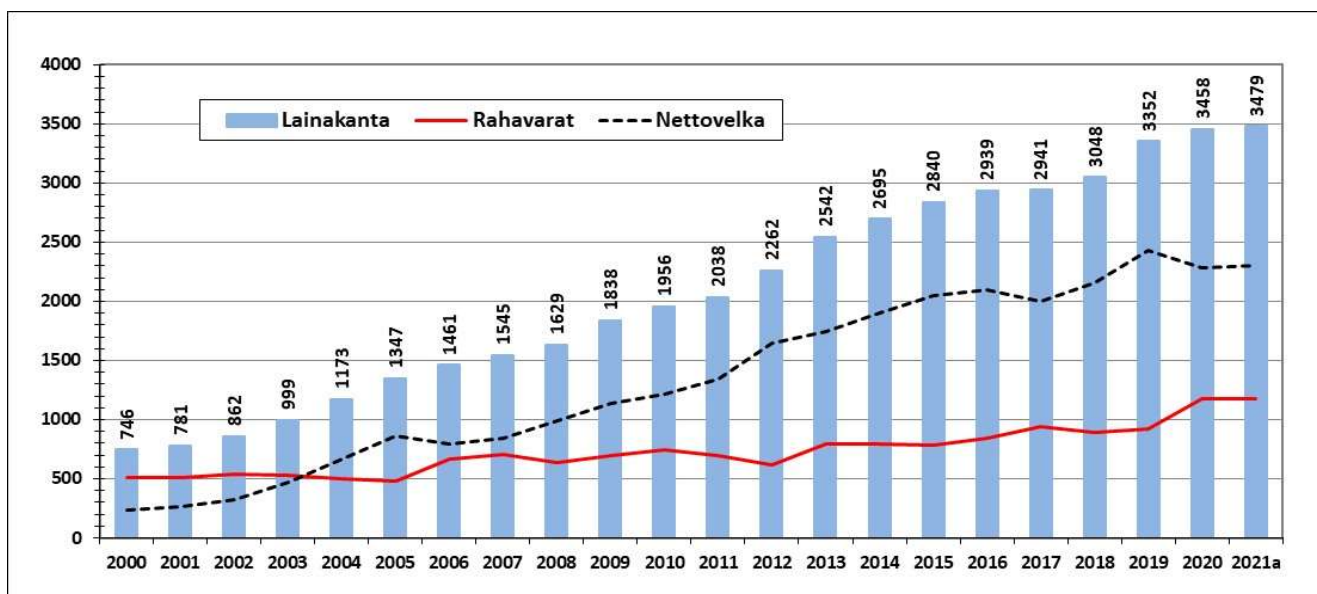
Verorahoitus kasvoi kuitenkin kaikissa kuntakokoryhmissä kuin vuosina 2020 ja 2019 ja etenkin vuoteen 2018 verrattuna, jolloin kehitys oli negatiivista kaikissa ryhmissä euroa/asukas tarkastellen.

Kuntien nettoinvestoinnit (ao. kuvio, €/as.) vähenivät viime vuonna lähes 10 %, kun taas vuonna 2020 nettoinvestoinnit kasvoivat yli 21 prosenttia. Vuoden 2021 laskuun nettoinvestoinneissa vaikuttaa investointihyödykkeiden luovutustulojen ja rahoitusosuuksien väheneminen vuodesta 2020. Mutta myös investointimenot itsestään vähenivät noin 0,400 miljardia euroa. Vuonna 2021 nettoinvestoinnit olivat noin 3,90 miljardia euroa, kun ne edellisvuonna olivat noin 4,31 miljardia euroa.

Kuntakokoryhmäiset muutosprosentit ovat hyvin suuria vaihdellen -41,8 prosentista (alle 2 000 asukkaan kuntakokoryhmä) 23,6 prosenttiin (2 001 – 5 000 asukkaan ryhmä). On kuitenkin huomattava, että kuntakokoryhmissä yksikin suuri investointi vaikuttaa koko ryhmän tilanteeseen. Lisäksi em. prosenttilukuihin vaikuttaa se, että vastaamatta jättäneistä kunnista suurin osa oli pieniä kuntia. Euromääräisesti tarkastellen yli 100 000 asukkaan ryhmä tekee lähes puolet kuntien nettoinvestoinneista, kuten tilanne on ollut aiempina vuosinakin.

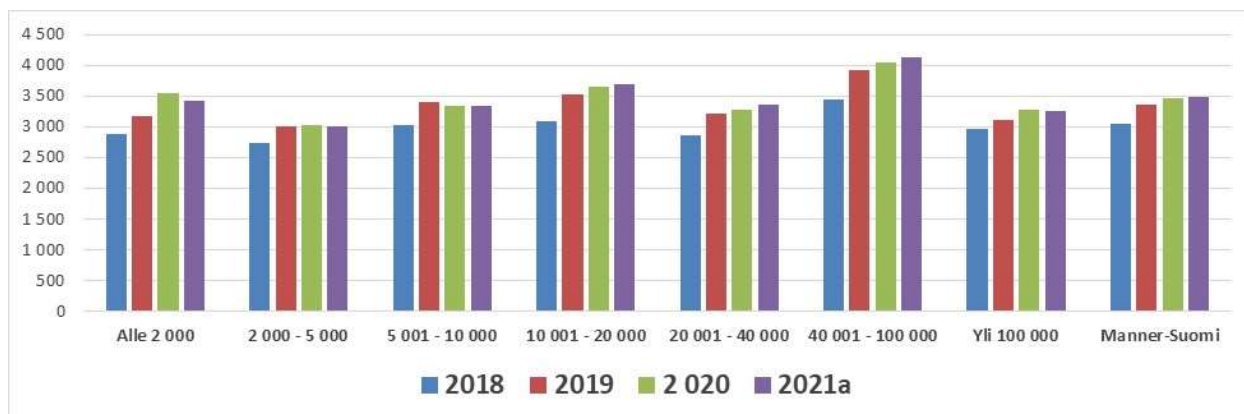

Kuntien lainakanta (ao. kuvia, €/as) kasvoi edelleen vuonna 2021 ja lainakannan kasvu hieman rauhoittui aikaisempiin vuosiin verrattuna. Kasvua oli 0,11 mrd. euroa eli alle yksi prosenttia. Lainakanta nousi noin 19,11 mrd. euroon eli 3 479 euroon/asukas. Lainakanta ylitti maan keskiarvon 140 kunnassa, kuten oli tilanne myös vuonna 2020. Erot kuntien välillä ovat suuret: Enonkosken kunnalla ei ollut vuonna 2021 lainkaan lainaa, kun taas Reisjärven kunnalla sitä on noin 11 800 euroa/asukas.

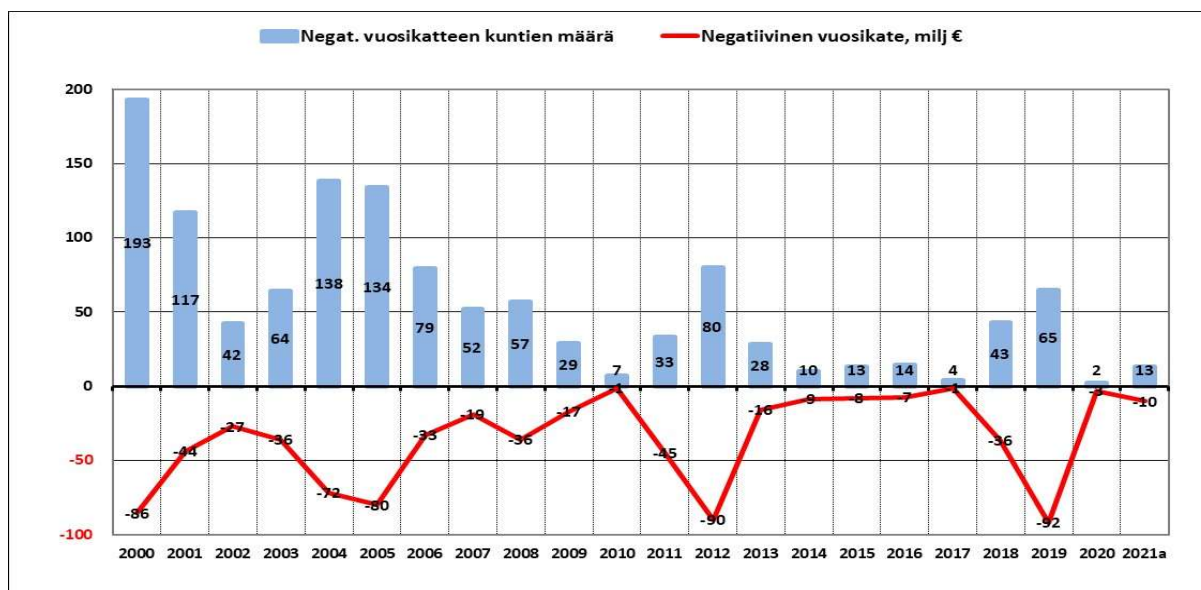

Kuntakokoryhmittäin tarkasteltuna (ao. kuvio, €/as) lainakanta väheni yli 100 000 asukkaan kuntakokoryhmässä sekä kahdessa pienimmässä kuntaryhmässä ja muissa ryhmissä kasvua oli välillä 0,0 % - 2,4 %. Suurinta kasvu oli prosentuaalisesti ja euromäärissä tarkastellen 20 001 – 40 000 asukkaan ryhmässä. Kuntien rahavarat pysyivät vuoden 2020 tasolla. Näin kuntien nettovelka (lainakanta - rahavarat) ei muuttunut vuoden 2020 tasosta.

176 kunnassa lainakanta väheni viime vuonna (158 kuntaa vuonna 2020). Yhdeksän suurimman kaupungin lainakanta pysyi kuitenkin lähes aikaisempien vuosien tasolla ollen noin 38 % Manner-Suomen kuntien lainoista. Myös uudesta lainasta tämä ryhmä otti selvästi yli puolet, kuten tavallisesti.

Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä kääntyi kasvuun (ao. kuvio). Negatiivisen vuosikatteen kuntia oli 13 vuonna 2021, kun vuonna 2020 niitä oli vain kaksi. Yhteenlaskettu negatiivinen vuosikate oli noin -10,3 milj. euroa, kun se vuonna 2020 oli -1,0 milj. Vuonna 2021 negatiivisen vuosikatteen kunnista 10 oli alle 4 000 asukkaan kuntaa.

Erytisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien arviointimenettelyyn tulevista kunnista ei tässä vaiheessa voi sanoa tarkkaa arviota, koska menettelyn raja-arvot perustuvat konsernitilinpäätöksiin, eikä niitä ole vielä käytettävissä. Voidaan kuitenkin tarkastella vuoden 2020 konsernitilinpäätöksiä ja viime vuoden kuntien tilinpäätösarvioita. Näiden tietojen perusteella voidaan ennakoita, että uusia kuntia voisi olla tulossa arviointimenettelyyn 0-2 kappaletta. Menettelyyn tulevat kunnat tulisivat taseen kertyneen alijäämän johdosta.

Uuden kuntalain mukaan kuntien tulee kattaa peruskunnan (kunta + liikelaitokset) vuoden 2015 taseen kertynyt alijäämä neljässä vuodessa tai jos taseeseen kertynyttä alijäämää oli vuonna 2015 yli 500 euroa/asukas, kuudessa vuodessa. Vuoden 2021 alustavien tilinpäätösarvioiden mukaan voidaan olettaa, että taseessa ei olisi arviointimenettelyyn

aiheuttavaa vuodesta 2015 asti kertynyttä alijäämää yhdelläkään kunnalla. Vuoden 2021 tilinpäätösarvion perusteella voidaan myös arvioida, että alijäämäisiä kuntia, joilla oli vuonna 2016 taseeseen kertynyttä alijäämää ja tätä alijäämää olisi vielä vuoden 2022 lopussa, ei olisi yhtään kappaletta.

Kuntayhtymät – tulorahoitus vahvistui etenkin sairaanhoitopiireissä

Kuten kuntien myös kuntayhtymien raportoinnin tiedoissa oli puutteita ja sen vuoksi nyt esitettyihin tietoihin tulee suhtautua varauksellisesti. Tiedot olivat saatavilla kaikkiaan 118 kuntayhtymästä ja 12 kuntayhtymän osalta tiedot imputoitiin manuaalisesti siten, että puuttuvina tietoina käytettiin vuoden 2020 tilinpäätösten mukaisia tietoja. Tarkastelun pohjana on siis yhteensä 130 kuntayhtymän tiedot, mutta edelleen on mahdollista, että jotkut kuntayhtymät puuttuvat kokonaan tarkastelusta. Ylipäätään mitä yksityiskohtaisemmalle tasolle tarkastelussa mennään, sitä varauksellisemmin tietoihin tulee suhtautua.

Kuntayhtymien tulorahoituksen riittävyys oli varsin hyvä vuosikatteen vahvistuessa n. 200 milj. eurolla edellisvuodesta. Vuosikate oli n. 820 milj. euroa positiivinen, kun edellisvuonna se oli n. 620 milj. euroa. Vahvistunut vuosikate riitti kattamaan myös poistot toisin kuin kahtena edellisenä vuotena. Tämän johdosta myös tilikauden tulos kääntyi n. 150 milj. euroa positiiviseksi, kun edellisvuonna se oli n. 55 milj. euroa negatiivinen. Negatiivisen vuosikatteen kuntayhtymiä oli kuitenkin kaksi kertaa enemmän kuin edellisvuonna määrän ollessa nyt 28 ja 14 vuonna 2020. Em. kuntayhtymien negatiivisen vuosikatteen euromäärä oli kuitenkin vuonna 2021 vain n. -30 milj. euroa kun edellisvuonna se oli peräti n. -104 milj. euroa. Vuoden 2020 määrää selittää pitkälti Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän (HSL) poikkeuksellisen heikko vuosikate, mikä taas johtui koronaepidemiasta. Tilikauden tulos oli negatiivinen 55 kuntayhtymällä kun edellisvuonna niitä oli 38.

Vuosikatteen vahvistumista selittää toimintatuottojen kasvun lähes kolminkertaistuminen edellisvuodesta eli tuotot kasvoivat peräti 1,21 mrd. euroa (7,1 %) kun edellisvuonna kasvua oli n. 0,43 mrd. euroa (2,6 %). Suurin osa kasvusta selittyy myyntituotoilla, jotka kasvoivat peräti 0,91 mrd. euroa. Tuet ja avustukset kasvoivat n. 276 milj. euroa. Myyntituottojen merkittävä kasvu selittyy erityisesti sairaanhoitopiirien toiminnan kasvulla vuoden 2020 koronaepidemiasta johtuvan taantuman jälkeen. Valtio tuki kuntasektoria myös vuonna 2021 taloudellisesti merkittävällä tukipaketilla, mutta tuet kohdennettiin pääosin kunnille. Kuntayhtymät saivat myös tukia mm. valtiovarainministeriön (n. 137 milj. euroa) ja sosiaali- ja terveysministeriön kautta.

Toimintakulut kasvoivat myös merkittävästi, kasvun ollessa 1,05 mrd. euroa (6,5 %), kun edellisvuonna kasvua oli n. 0,38 mrd. euroa (2,4 %). Lopputulemana toimintakate parani n. 160 milj. eurolla.

Manner-Suomen kuntayhtymien talouden muutos vuosina 2019 - 2021a, mrd. €

	2019 TP	2020 TP	2021 TPA	Muutos 2020-2021a mrd. euroa	Muutos 2020-2021a prosenttia
Toimintatuotot	16,55	16,98	18,19	1,21	7,1 %
Toimintakulut	15,90	16,28	17,33	1,05	6,5 %
Toimintakate	0,66	0,71	0,87	0,16	22,2 %
Vuosikate	0,58	0,62	0,82	0,20	32,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	0,62	0,68	0,69	0,01	1,3 %
Vuosikate - poistot	-0,04	-0,06	0,13	0,19	
Tilikauden tulos	-0,04	-0,06	0,15	0,21	348 %
Nettoinvestoinnit	-1,30	-1,38	-1,09	-0,29	-21,1 %
Vuosikate - nettoinvestoinnit	-0,71	-0,76	-0,27	0,49	
Lainakanta	4,67	5,51	6,17	0,66	12,0 %

Nettoinvestoinnit vähenivät n. 290 milj. euroa edellisvuodesta reiluun miljardiin euroon. Investoinnit vähenivät etenkin sairaanhoitopiireissä, joissa vähennystä edellisvuoteen n. 250 milj. euroa. Vähenemisestä ja vahvistuneesta vuosikatteesta huolimatta vuosikate jäi n. 270 milj. euroa alle investointitason. Lainamäärä kasvoi n. 0,66 mrd. euroa (12 %) yhteensä lähes 6,2 mrd. euroon. Kasvu oli kuitenkin maltillisempaa kuin edellisena vuonna, jolloin kasvua oli n. 0,84 mrd. euroa.

Taseen kertynyt yli-/alijäämä kasvoi n. 250 milj. eurolla n. miljardiin euroon. Kuntayhtymiä, joilla on taseessa kertynyttä alijäämää, oli 26, kun edellisvuonna määrä oli 21. Kertyneen alijäämän yhteismäärä laski n. 50 milj. eurolla n. 134 milj. euroon.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021a
Manner-Suomen alijäämäiset kuntayhtymät	39	34	28	22	16	19	21	21	26
Kertyneen alijäämä yht., milj. euroa	-217,0	-192,1	-129,8	-70,5	-35,0	-51,5	-100,2	-184,7	-133,6

Kuntayhtymätyypeittäin tarkasteluna vuosikate vahvistui erityisesti sairaanhoitopiireillä, mikä selittyi toimintatuottojen vahvalla kasvulla. Vaikka myös toimintakulut kasvoivat merkittävästi, hieman yli 6 prosenttia, tuottojen kasvu oli sitäkin suurempaa (6,9 %). Tämä tarkoitti myös sitä, että sairaanhoitopiirien tilikauden tulos kääntyi selvästi positiiviseksi sen ollessa n. 155 milj. euroa. Maakuntien liittojen ja koulutuskuntayhtymien vuosikatteen ja tulokset sen sijaan heikkenivät selvästi ja Maakuntien liittojen vuosikate jäi kokonaisuudessaan lievästi negatiiviseksi. Etenkin koulutuskuntayhtymien toimintakulut kasvoivat (13,6 %) selvästi tuottoja (7,3 %) enemmän, mikä selittää tilanteen heikkenemistä.

Toimintakate kuntayhtymätyypeittäin 2020 ja 2021a

Toimintakate, 1000 €	TP2020	TPA2021	Muutos	Muutos, %
Manner-Suomen kuntayhtymät yhteensä	714 599	867 697	153 098	21,4 %
Sairaanhoitopiirit yhteensä	345 006	461 975	116 969	33,9 %
Erytishuoltopiirit yhteensä	12 446	17 689	5 243	42,1 %
Maakuntien liitot yhteensä	4 315	-235	-4 550	-105,4 %
Koulutuskuntayhtymät yhteensä	150 427	99 210	-51 217	-34,0 %
Muut	202 405	289 058	86 653	42,8 %

Vuosikate kuntayhtymätyypeittäin 2020 ja 2021a

Vuosikate, 1000 €	TP2020	TPA2021	Muutos	Muutos, %
Manner-Suomen kuntayhtymät yhteensä	620 677	818 464	197 787	31,9 %
Sairaanhoitopiirit yhteensä	315 323	476 171	160 848	51,0 %
Erytishuoltopiirit yhteensä	11 877	17 112	5 235	44,1 %
Maakuntien liitot yhteensä	4 315	-327	-4 642	-107,6 %
Koulutuskuntayhtymät yhteensä	149 710	100 012	-49 698	-33,2 %
Muut	139 452	225 496	86 044	61,7 %

Tilikauden tulos, 1000 €	TP2020	TPA2021	Muutos	Muutos, %
Manner-Suomen kuntayhtymät yhteensä	-55 275	148 971	204 246	-369,5 %
Sairaanhoitopiirit yhteensä	-88 627	66 820	155 447	175,4 %
Erytishuoltopiirit yhteensä	5 015	10 801	5 786	115,4 %
Maakuntien liitot yhteensä	3 174	-1 414	-4 588	-144,5 %
Koulutuskuntayhtymät yhteensä	48 195	-1 790	-49 985	-103,7 %
Muut	-23 032	74 555	97 587	423,7 %

Sairaanhoitopiirien vahva tulos vaikutti siihen, että taseen kertynyt alijäämä kääntyi niiden osalta n. 16 milj. euroa positiiviseksi, kun edellisvuonna se oli vielä n. -124 milj. euroa alijäämäinen. Sairaanhoitopiirien taseissa oli kuitenkin vielä 7 yhtymällä kertynyttä alijäämää yht. 117 milj. euroa, kun vuonna 2020 lukumäärä oli 10 ja euromääräisesti n. 173 milj. euroa.

Taseen kertynyt yli-/alijäämä kuntayhtymätyypeittäin 2020 ja 2021

Taseen kertynyt ali-/ylijäämä, 1000 €	TP2020	TPA2021	Muutos	Muutos, %
Manner-Suomen kuntayhtymät yhteensä	751 888	1 004 450	252 562	33,6 %
Sairaanhoitopiirit yhteensä	-124 464	15 944	140 408	112,8 %
Erytishuoltopiirit yhteensä	21 697	31 494	9 797	45,2 %
Maakuntien liitot yhteensä	22 772	22 455	-317	-1,4 %
Koulutuskuntayhtymät yhteensä	506 921	541 625	34 704	6,8 %
Muut	324 962	392 932	67 970	20,9 %

Vaikka sairaanhoitopiirien nettoinvestoinnit laskivat edellisvuodesta n. 277 milj. euroa, niiden lainamäärä kasvoi lähes 16 prosentilla eli n. 527 milj. eurolla yht. 3,9 mrd. euroon. Sairaanhoitopiirien osuus kaikista kuntayhtymien lainoista on n. 63 prosenttia.

Lainakanta kuntayhtymätyypeittäin 2020 ja 2021a

Lainat, 1000 €	TP2020	TPA2021	Muutos	Muutos, %
Manner-Suomen kuntayhtymät yhteensä	5 506 628	6 172 365	665 737	12,1 %
Sairaanhoitopiirit yhteensä	3 380 707	3 907 814	527 107	15,6 %
Erytishuoltopiirit yhteensä	101 067	95 762	-5 305	-5,2 %
Maakuntien liitot yhteensä	336	373	37	11,0 %
Koulutuskuntayhtymät yhteensä	141 319	150 858	9 539	6,8 %
Muut	1 883 199	2 017 558	134 359	7,1 %

Kuntalain mukaan alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan kuntien lisäksi myös kuntayhtymiin. Vuoden 2021 tilinpäätösarvioiden mukaan voidaan olettaa, että 4 kuntayhtymällä olisi taseessa kuntalain alijäämä säännösten vastaisesti kertynyttä alijäämää. Näistä yksi olisi sairaanhoitopiiri ja sen lisäksi ainakin yhden sairaanhoitopiirin raportoidussa luvuissa on epäselvyyttä, joten lopullinen määrä voi olla yhtä suurempi. Varsinaista arviointimenettelyä ei kuitenkaan toistaiseksi tulla käynnistämään ao. neljän kuntayhtymän osalta, koska kaksi niistä lakkaa sote-uudistuksen myötä ja kahteen muuhun yhtymään on jo oltu yhteydessä valtiovarainministeriön toimesta ja ne ovat sen perusteella jo laatineen suunnitelman alijäämän kattamiseksi.